

כתר, סגר ועוצר

כמה וכמה עתירות לבג"צ הוגשו ע"י ארגוני זכויות אדם, ביניהם המוקד להגנת הפרט, כנגד הטלת עוצר וכתר על כפרים ועיירות בגדה המערבית, מאז פרצה אינתיפאדת אל אקצא. בעתירות אלה פורטו הנסיבות הספציפיות של הכתר והעוצר בכל כפר וכפר, וכן נטענו טענות כלליות כנגד צעדים אלה של צה"ל, תוך הסבר שהנסיבות הספציפיות של אותם כפרים, זהות למקומות יישוב אחרים בגדה. בג"צ נטה לדחות את החלק העקרוני באותן עתירות, בטענה שהוא כללי מדי. כתוצאה מפסיקה חוזרת ונשנית זו של בג"צ, החליט המוקד להגנת הפרט לפנות לבג"צ בנפרד לגבי כפרים ועיירות הנתונים תחת עוצר או כתר קשה. במהלך הדיונים שערך המוקד מול צה"ל בעניין הכפרים השונים שתחת עוצר או כתר כבד, הודיע צה"ל כי "ביחס לכל אחד מהכפרים הפלסטיניים נשמרת לפחות דרך אחת המאפשרת כניסה אל הכפר ויציאה ממנו, וכן, גישה ליישוב אחר המספק לו את צרכיו החיוניים, כגון שירותים רפואיים, מזון ומים". לצערנו, נמצאו כפרים רבים שבהם לא נשמר העקרון של דרך גישה אחת פתוחה.

עוצר בסילת אל דאהר

ב-20.6.01, בעקבות הריגתו של מתנחל על-ידי פלסטינים, הטיל צה"ל עוצר על הכפר סילת אל דאהר הנמצא בשטח B. כ-6,000 תושבי הכפר נידונו למאסר בבתייהם; תלמידים לא הורשו לגשת לבחינות הבגרות שנערכו באותה תקופה; כניסתם של אמבולנסים וצוותי רפואה נאסרה; לא הותרה פתיחתם של בתי מרקחת, מאפיות וחנויות מכולת; נמנע איסוף אשפה מן הרחובות, וחי המסחר הושבתו כליל. בליל ה-20.6.01, לאחר הטלת העוצר, אף נשרפו מספר עצי זית השייכים לתושבי הכפר על-ידי מתנחלים. שוטרי מג"ב השמיעו ברמקולים מדי בוקר, במהלך כל ימי העוצר, דברי נאצה כנגד תושבי הכפר. ב-28.6.01 עתר המוקד לבג"צ כנגד העוצר. בעקבות הסרת העוצר ב-1.7.01, נמחקה העתירה.

עוצר בכפר אל-סאויה

ב-5.6.01, בשעות שלפנות בוקר, הוטל עוצר על הכפר אל סאויה, זאת בעקבות פציעת תינוק ישראלי מאבן שנזרקה לעבר רכב של מתנחלים בכביש מס' 60, הסמוך לכפר אל סאויה. דבר העוצר לא פורסם בכתב, וכן לא נתחם משך זמן העוצר. הטלת העוצר התבטאה בחסימת שתי הכניסות לכפר, הדרומית והצפונית, באופן שאין נכנס ואין יוצא מהכפר ואסורה תנועת אנשים מחוץ לבתייהם. בכניסה הדרומית לכפר בוצעו חפירות נרחבות וכן הוצבו סוללות עפר, בעוד שבכניסה הצפונית הוצב מחסום צבאי. כתוצאה מהטלת העוצר נוצר מחסור במוצרי מזון, ובמיוחד מזון טרי. למחרת הטלת העוצר, תקפו מתנחלים רבים את הכפר, הציתו בית של אחד התושבים וכן את הנגריה הצמודה לבית, פגעו בכלי רכב בכפר, זרקו אבנים לעבר בתים וכן גרמו נזקים לדודי שמש שעל הגגות. כן עקרו עשרות עצי זית בחלקות האדמה שבשולי הכפר. כוחות צה"ל לא פעלו להגן על תושבי הכפר הנתונים בעוצר, ולא עצרו איש מהמתפרעים הישראלים. ההתפרעויות נעשו לנגד עיניהם של החיילים. המוקד עתר לבג"צ כנגד העוצר ב-14.6.2001. השופט נתנה באותו יום החלטה לחייב את מפקד כוחות צה"ל להגיב לעתירה עד ליום א', 17.6.2001. העוצר הוסר ביום שלאחר הגשת העתירה, 15.6.2001.

כתר ג'נין המזרחית – חסימת כבישי גישה בין ג'נין לכפר פקועה והכפרים הסמוכים לו

בתחילת חודש אוקטובר 2000 מנע צה"ל כל אפשרות של גישה מתושבי הכפרים הללו לעיר ג'נין, באמצעות חסימת הכביש הראשי המחבר מכיוון מזרח בין הכפרים הללו לבין העיר, בסוללת עפר בגובה של כשלושה מטרים, גרוטאות של מכוניות וקוביות בטון. לפני המחסום הראשי הציב צה"ל בזמנים שונים טנק ובו חיילים, המונעים מהתושבים אף להגיע עד לסוללת העפר. על מנת למנוע מתושבי הכפרים להגיע לעיר ג'נין בדרכי עפר צדדיות, נעשו חפירות על ידי צה"ל לאורך הכביש העוקף, בעומק של כשני מטרים ורוחב של שלושה מטרים וכן הוקמה סוללת עפר בגובה של כשלושה מטרים. בחלק מכביש זה מצויים סלעים טבעיים ולכן ממילא לא היה צורך בחפירות אלה כדי למנוע מעבר. כך חסם צה"ל את דרכי הגישה הראשיות, העוקפות ומהמאולתרות מהכפר פקועה וסביבותיו אל העיר ג'נין.

המוקד פנה לרשויות בחודש מאי בעניין ניתוק הכפרים מהעיר הסמוכה, ג'נין, מקור האספקה היחיד של שירותים שונים. בעקבות איום בעתירה לבג"צ, שינה הצבא את המצב בשטח, והקל על